

"ΟΜΑΔΑ ΕΛΛΗΝΩΝ ΚΥΠΡΙΩΝ"

Ρεαλισμός χωρίς παρωπίδες

Την περασμένη βδομάδα έδημοσιεύθη στον "Αγώνα" επιστολή-άρθρο "Ομάδος 'Ελλήνων Κυπρίων" υπό τον τίτλον "Ρεαλισμός ΝΑΙ-ΟΧΙ αυτόκτονία" με άφορμή μελέτη του ΝΕΟΚΥΠΡΙΑΚΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ για την κυπριακή σημαία. 'Η μελέτη ύπεβλήθη στην κυβέρνηση και έδημοσιεύθη σε άλλες έφημερίδες. 'Επειδή οι άναγνώστες του άρθρου του "Αγώνος" έως νά μήν διάβασαν τή μελέτη μας για νά έχουν αντικειμενική εικόνα, αίσθανόμαστε ότι έχουμε τήν ύποχρέωση νά άπαντήσουμε. Καί αυτό τό κάνουμε με πολλή εύχαρίστηση γιατί μάς δίνεται έτσι η εύκαιρία νά διατυπώσουμε τίς άπόψεις μας σε ώριμένα θέματα.

Πρώτα έπισημαίνουμε, ότι δσα άναφέρουν οι συγγραφείς του άρθρου σάν άπόψεις του ΝΕΟΚΥΠΡΙΑΚΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ περί Παιδείας έλήφθησαν από κείμενο ά λ λ η ς δ ρ γ α ν ώ σ ε ω ς. 'Εμείς σε κανένα δέν έπεδώσαμε έγγραφο με άναφορά στην παιδεία. Τό σημείο όμως αυτό, άνκαι ένδεικτικό της όλης συγχύσεως που διακρίνει τήν άρθρογραφία της "Ομάδος 'Ελλήνων Κυπρίων", είναι παρωνυχίδα κοντά στα τόσα άλλα πιο ούσιαστικά που περιέχει και άξίζει νά σχολιασθούν, χάριν της κοινής γνώμης.

ΡΕΑΛΙΣΜΟΣ ΠΡΩΤΟΣ - Η ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΣΗΜΑΙΑ

Είνα πρόδηλον σε όσους διάβασαν τή μελέτη μας για τή σημαία, ότι σκοπός μας ήταν νά τονίσουμε τίς άτομικές και συλλογικές εύθύνες έναντι της σημαίας της Κυπριακής Δημοκρατίας, εύθύνες που ύπαγορεύουν οι νόμοι και ή πραγματικότητα, και άναφέραμε παραδείγματα κρατικής και άλλης όλιγωρίας και άσυνεπείας επί του θέματος. 'Η άχρωμη τοποθέτηση της "Ομάδος 'Ελλήνων Κυπρίων" ότι "κατά πάντα σεβαστόν βεβαίως τό σύμβολον του κράτους" δέν μάς ικανοποιεί για δύο λόγους: Πρώτο, γιατί άγνοεί τό μεγάλο ρόλο που έχει η κυπριακή σημαία σάν σύμβολο-καταλύτης στην ποθητή διαφυλετική συμφιλίωση και δεύτερο σάν ειλικρινής έκφραση των διαθέσεων και της έμμονής μας στην κρατική ύπόσταση της Κύπρου, της όποιας σήμερα βιάζεται ή άνεξαρτησία, κυριαρχία και έδαφική άκεραιότητα. 'Επομένως ό σεβασμός απλώς δέν σημαίνει τίποτε. 'Εμείς ύποδείξαμε ότι είναι καιρός νά ά γ α π ή σ ο υ μ ε και νά π ρ ο β ά λ ο υ μ ε αυτή τή σημαία και όταν λέγουμε έμείς, έννοούμε και τό κράτος και τό λαό.

Πρην από τήν άνεξαρτησία ή 'Ελληνική Σημαία ήταν τό σύμβολο του άγώνα για Ένωση της Κύπρου με τήν 'Ελλάδα, κι αυτό ήταν φυσικό. Δέν πρέπει όμως νά ξεχνούμε ότι και οι Τουρκοί της Κύπρου

τὴν Τουρκικὴ Σημαία χρησιμοποίησαν γιὰ νὰ πρῶθῆσουν τὴν ἔνωση τῆς Κύπρου μὲ τὴν Τουρκία. Ἀφ' ὅτου ὅμως μὲ κοινὴ συμφωνία ἰδρύσαμε τὴν Κυπριακὴ Δημοκρατία στὴν ὁποία θὰ ζοῦσαν μαζί Ἕλληνες καὶ Τοῦρκοι, κανεὶς δὲν μπορεῖ νὰ παραγνωρίσῃ ὅτι ἔπρεπε νὰ ἐπέλθῃ καὶ μιὰ μεγάλη διαφοροποίηση καὶ στοὺς π ρ ο σ α ν α τ ο - λ ι σ μ ο ῦ ς τῶν δύο κοινοτήτων. Ἡ Ἑλληνικὴ καὶ ἡ Τουρκικὴ σημαία θὰ μπορούσαν νὰ ὑπάρχουν στὴν Κύπρο σὲ βαθμὸ πού δὲν θὰ ἔξυναν τὸ διαχωρισμὸ τοῦ λαοῦ. Στὴν περίπτωση ὅμως πού ἡ ἑλληνικὴ ἢ ἡ τουρκικὴ σημαία θὰ μεγάλωναν τὸ χάσμα, θὰ ἔφερναν διαφυλετικὸ μῆσος, διαμάχη, θάνατο καὶ καταστροφή, τότε ἔπρεπε νὰ φύγουν καὶ οἱ δύο γιὰ νὰ μπῆ στὴ θέση τους μιὰ κυπριακὴ σημαία γιὰ νὰ συμβολίζῃ τὸ κοινὸ σημεῖο καὶ νὰ ἀποτρέπῃ τὸ διαχωρισμὸ. Εἶναι λυπηρὸ γιὰ τὴν ἡ "ὀμάς Ἑλλήνων Κυπρίων" δὲν μπόρεσε ἀκόμη καὶ σήμερα νὰ δεῖ αὐτὴ τὴν πραγματικότητα. Ἀλλὰ βέβαια ἡ σημαία εἶναι σύμβολο, τύπος. Ποιὰ εἶναι ὅμως ἡ οὐσία;

ΡΕΑΛΙΣΜΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΣ - ΠΑΤΡΙΔΑ ΚΡΑΤΟΣ

Ὁ μᾶς λέγει ἡ "ὀμάς" ὅτι ἄλλο πατρίδα καὶ ἄλλο κράτος γιὰ νὰ μᾶς ἀποδείξῃ ἔτσι μὲ μιὰ μονοκονδυλιά, ὅτι ἐμεῖς ἐδῶ στὴν Κύπρο ζοῦμε βέβαια στὸ κυπριακὸ κράτος ἀλλὰ πατρίδα μας ..... δὲν εἶναι ἡ Κύπρος. Ἐμεῖς διαφωνοῦμε μέχρις ἐβδόμου οὐρανοῦ καὶ λέγουμε ὅτι πατρίδα μας εἶναι ἡ Κύπρος. Ὅχι ἰδιαίτερη πατρίδα μας, ἀλλὰ ἔτσι σκέτο: Πατρίδα. Ἄν ὑπάρχῃ ἀντίθετη ἄποψη τὴν διαψεύδει ἡ Ἱστορία. Τί σημαίνει νὰ εἶναι ἡ Κύπρος πατρίδα ἄς ρωτήσῃ ἡ "ὀμάς Ἑλλήνων Κυπρίων" τίς ἑκατοντάδες χιλιάδες Κυπρίους πού τὴν ἔχασαν καὶ δὲν τοὺς ἀρκεῖ νὰ βρίσκωνται στὴν Ὀρμηθεῖα, στὴ Λάρνακα, στὴ Λεμεσό. Καὶ ἀκόμη ἄς ρωτήσῃ ἐκείνους πού παρὰ τὴν ἐξαθλίωση καὶ τίς ἀντιξοότητες ἐξακολουθοῦν νὰ θέλουν νὰ μένουν στὴν Γιαλοῦσα..... στὴν Πάφο ..... Πατρίδα γιὰ μᾶς εἶναι ἡ αἰώνια Καρπασία ..... ἡ αἰώνια Κερύνεια ..... ἡ αἰώνια Πάφος.

Ἀλλὰ ἡ Κύπρος εἶναι πατρίδα καὶ κράτος. Αὐτὸ λέμε κάθε μέρα στὸν ΟΗΕ καὶ στὶς συνομιλίες μας μὲ τοὺς ξένους, τοὺς ὁποίους ὀπὸ κούφια ματαιοδοξία καὶ ἄγνοια ἐξακολουθοῦμε νὰ θεωροῦμε βλάκες. Στὴν Κύπρο, ἔπρεπε νὰ τὸ ξέρει ἡ "ὀμάς Ἑλλήνων Κυπρίων", δὲν αἰσθανόμαστε ὁ μ ο γ ε ν ε ῖ ς πού μεταναστεύσαμε προσφάτως καὶ διαβίωμε σὲ εὐήμερα καὶ ἀσφάλεια στὴ Νότιο Ἀφρική. Αὐτοὶ μποροῦν νὰ ξεχωρίζουν κράτος καὶ πατρίδα. Ἐμεῖς ὄχι.

Ποιὸ λαγὸ ὅμως καί, ποιὸ κράτος ἔχουμε στὴν Κύπρο, πρέπει νὰ τραβήξουμε ἀκόμη περισσότερο τίς παρωπίδες γιὰ νὰ τὸ δοῦμε.

Ἄν κρίν ἀπό τήν Ἄνεξαρτησία σκεφτόμασταν διαφορετικά γιά τό τί εἶναι κυπριακός λαός, μετά ἔπρεπε νά δοῦμε τή νέα πραγματικότητα καί ἐμεῖς ἐδῶ, ἀλλά περισσότερο ἢ ΕΛΛΑΔΑ καί ἡ ΤΟΥΡΚΙΑ. Τό νέο κράτος δέν μποροῦσε νά καταστή μόνο ἑλληνικό ἢ μόνο τουρκικό. Ἐπρεπε ὅλοι νά κάνουμε μιὰ μεγάλη στροφή σ' ἕνα βασικό ἀναπροσανατολισμό καί νά ξαναβροῦμε τή λειτουργική ἐνότητα τῆς κυπριακῆς ποικιλίας. Χωρίς αὐτό τόν προσανατολισμό ἡ Κύπρος δέν θά μποροῦσε ποτέ νά λειτουργήσῃ σάν κράτος. Κάθε ἀντίθετη τάση ἀποδυναμώνει καί στήν ἀπόληξή της μηδενίζει τό κράτος.

Ἡ "Ὁμάς Ἑλλήνων Κυπρίων" δείχνει ἰδιαίτερη εὐαισθησία στήν ἀλλαγὴ τῶν προσανατολισμῶν. Θά τῆς κάνουμε ὅμως μιὰ σχετική ἐρώτηση ἔστω καί μέ κίνδυνο νά τήν σοκάρουμε. Δέχεται ἢ ὄχι τή δική μας ἄποψη ὅτι αὐτό πού ἔπρεπε νά μᾶς ἐνδιαφέρει ΥΠΕΡΑΝΩ ΟΛΩΝ εἶναι νά λειτουργοῦν ὁμαλά οἱ σχέσεις τῶν Ἑλλήνων καί τῶν Τούρκων τῆς Κύπρου, ἔστω καί ΕΙΣ ΒΑΡΟΣ ΑΛΛΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ ΜΑΣ; Ἐμεῖς λέγουμε χωρίς ἐνδοιασμό ΝΑΙ, ἔχοντας ταυτοχρόνα καί τή συναίσθηση τοῦ τί σημαίνει αὐτό στή δική μας γενιά, πού τόσα καί τόσα ὑπέφερε.

ΡΕΑΛΙΣΜΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟΣ - ΕΛΛΑΣ ΚΥΠΡΟΣ

Λέγει ἡ "Ὁμάς Ἑλλήνων Κυπρίων" ὅτι "πρέπει νά διαχωρίσουμε τήν ἰδέαν τῆς Ἑλλάδος ἀπό τήν θλιβεράν ὑπόθεσιν τοῦ π. Ἰουλίου". Ἡ συμβουλή ἂν ἀπευθύνεται σέ μᾶς καταντᾶ νά εἶναι κωμική γιατί ἐμεῖς οὐδέποτε ταυτίσαμε, ὄχι μόνο τήν "ἰδέα τῆς Ἑλλάδος" ἀλλά καί τό πιό σημαντικό, οὔτε καί τόν ἑλληνικό λαό καί τήν ἐπί ἑπταετίαν ἐν διωγμῶ καί φυλακίσει φυσική πολιτική ἡγεσία του ταυτίζουμε μέ τό πραξικόπημα καί ὅσα ἡ δικτατορία ἔκαμε ἐναντίον τῆς Κύπρου. Ποιοί τήν ἐταύτισαν καί ἐξακολουθοῦν νά τήν ταυτίζουν εἶναι γνωστό καί εἶναι λάθος νά ἐθελοτυφλοῦμε μετά ἀπό ὅσα ἔγιναν.

Ἡ ἄποψη τῆς "Ὁμάδος Ἑλλήνων Κυπρίων" ὅτι "ἡ Ἑλλάς εἶναι ὁ κατ' ἐξοχήν ἐντολοδόχος τῆς Ἑθνικῆς Ἱστορίας" (SIC) δέν μᾶς βρίσκει σύμφωνους γιά ἕνα βασικό λόγο: ὅτι ἐμεῖς δέν ψηφίζουμε στήν Ἑλλάδα, ἀλλά ψηφίζουμε στήν Κύπρο, ἄλλη βουλή καί ἄλλη κυβέρνηση. Γιά τόν ἴδιο ὅμως ἀκριβῶς λόγο, ὅτι εἶναι ἐκλεγμένα, δεχόμαστε τή νέα δημοκρατική κυβέρνηση τῆς Ἑλλάδος αὐτήν τήν κρίσιμη ὥρα τῆς Κύπρου καί τῆς Ἑλλάδος. Γιατί σ' αὐτήν κορυφώνεται τό ἐνδιαφέρον τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ γιά τήν τραγωδία τῆς Κύπρου.

Ἀποροῦμε γιατί ἡ "Ὁμάδα Ἑλλήνων Κυπρίων" ἔχει ἐνοχληθῆ, πού εἴπαμε ὅτι οἱ Ἕλληνες ἀξίωματικοί πού βρίσκονται στήν Κύπρο εἶναι συνάδελφοι τῶν Κυπρίων ἀξίωματικῶν. Χρησιμοποιήσαμε ὅ,τι ἀκούσαμε νά λέγε ὅτω βρίσκονται μεταξύ τους. "Γειά σου συνάδελφε", "Πάρε τσιγάρο συνάδελφε" λέγουν. Ἐμεῖς συνηθίσαμε νά μιλοῦμε

ἀπλᾶ, χωρὶς βερμπαλισμοὺς καὶ τῆ συνθηματικῆ γλῶσσα τοῦ ψευδο-
πατριωτισμοῦ.

ΡΕΑΛΙΣΜΟΣ ΠΕΜΠΤΟΣ - ΠΕΡΙ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΩΝ, ΣΥΝΕΙΔΗΣΕΩΣ ΚΑΙ ΕΓΚΕΦΑΛΟΥ

Ἐπιγράφουμε ἀπὸ τῆ διακήρυξη τοῦ ΝΕΟΚΥΠΡΙΑΚΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ

"...Ὅτι παρ' ὅλο πού δέν γίνεται νά ξεχάσουμε τὴν ἐθνικὴ μας
καταγωγή καὶ τοὺς πολιτιστικούς μας δεσμοὺς πρέπει νά ξαναδοῦμε
σάν λαὸς τῆ ζωῆ μας ἀπὸ τὴν ἀρχή. Ν' ἀρχίσουμε νά σκεφτόμαστε
πρῶτα σάν Κύπριοι καὶ μετὰ σάν Ἕλληνες ἢ Τοῦρκοι, γιὰ νά
μπορέσει ἐπὶ τέλους αὐτός ὁ τόπος νά προκόψει γιὰ τὸ καλὸν
ὅλων μας ...."

Ἐπομένως ὅσα παρουσιάζονται ἢ ἐπιδιώκεται στὴν ἐπιστολὴ
νά ἐμφανισθοῦν σάν δικοὶ μας προσανατολισμοὶ ἢ προθέσεις εἶναι
ἀνυπόστατα. Ἐπάρχει ὅμως θέμα προσανατολισμῶν, τὸ πλαίσιο
τῶν ὁποίων θέτει ἡ ἐν λόγῳ ἐπιστολή: "οἱ προσανατολισμοὶ καθο-
ρίζονται ἀπὸ τὴν συνείδησιν, τὸν χρόνον καὶ τὸν χῶρον" καὶ
προσθέτει παρακάτω "ὄχι ὅμως ἐγκέφαλοι". Βέβαια ἡ θέση αὐτὴ
μᾶς συγχέζει διότι ἐμεῖς τῆ συνείδηση τὴν τοποθετοῦμε στὸν
ἐγκέφαλο. Ἀφήνουμε πίσω ἐπομένως τὸ σημεῖο αὐτό καὶ προχωροῦμε
στὶς ἀπαιτήσεις τοῦ χώρου καὶ τοῦ χρόνου πού συμφωνοῦμε.

Ὁ χῶρος μᾶς ὠδήγησε ἀπὸ τὴν ἀρχὴ νά υἱοθετήσουμε ἀδέσμευτη
πολιτικὴ δηλαδὴ ἓνα προσανατολισμὸ ἐξωτερικῆς πολιτικῆς πού δέν
ἔχει οὔτε ἡ Ἑλλάδα οὔτε ἡ Τουρκία. Ὁ χῶρος ὅμως κυρίως μᾶς
δημιουργεῖ ἀκόμη εἰδικὰ προβλήματα ἀσφαλείας τῆς Κύπρου γιὰτί
οὔτε στὸ σύστημα ἀσφαλείας τῆς Ἑλλάδος οὔτε τῆς Τουρκίας μπορεῖ
νά ἐνταχθῆ.

Ὁ χρόνος, τὸ ὅ,τι δηλαδὴ βρισκόμαστε στὸ δεῦτερο μισό
τοῦ 20οῦ αἰῶνα, μᾶς κάνει νά προβληματιζόμαστε ποιά εἶναι ἡ
θέση μας στὸν παγκόσμιον χῶρον τοῦ σήμερα καὶ πῶς θά συμβάλουμε
καὶ πῶς θά πάρουμε δίκαιο μερίδιο ἀπὸ τὸ σύγχρονον πολιτισμὸ
πού στὰ θεμέλια του ὑπάρχει καὶ κυπριακὴ συμβολή. Τὸ ὅτι στὴν
Κύπρο ἄλλοι μιλοῦν ἑλληνικά, ἄλλοι τουρκικά, ἄλλοι ἀρμενικά
κλπ. δέν ἔχει καὶ τὸση σημασία.

ΡΕΑΛΙΣΜΟΣ ΕΚΤΟΣ - Η ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΠΑΙΔΕΙΑ

Στὴν ἐπιστολὴ γίνεται ἀναφορὰ σὲ κείμενον περὶ Παιδείας,
πού ὅπως προαναφέραμε, ἀνήκει σὲ ἄλλη ὀργάνωση καὶ ὄχι στὸ
"ΝΕΟΚΥΠΡΙΑΚΟ ΣΥΝΔΕΣΜΟ".

Βαβαίως ὁ Σύνδεσμος μας ἔχει ἀπόψεις περὶ Παιδείας τὶς ὁποῖες θὰ ἐκθέσῃ μὲ τὴν κατάλληλη προετοιμασία καὶ τὴ σοβαρότητα ποὺ ταιριάζει. Εἶναι ὅμως σαφές ὅτι ἡ "Ὁμάδα Ἑλλήνων Κυπρίων", ποὺ τὰ μέλη της δέν εἶναι πρόσωπα τυχαῖα, θεωρεῖ τὴν ἀπασχόληση μὲ τὴν Παιδεία ἐθνικὸ ἔγκλημα. Μᾶς ἐκπλήσσει τὸ γεγονός ὅτι ἡ "Ὁμάδα" δέν "πῆρε μυρωδιά" ὅτι τὸ ὑπ'ἀριθμὸ ἕνα πρόβλημα ποὺ ἀπασχολεῖ, μετὰ τὴν πτώση τῆς δικτατορίας τὸν πνευματικὸ κόσμο τῆς Ἑλλάδος εἶναι ἡ Παιδεία. Γιατί; Μὰ εἶναι σαφές: Χ ρ ε ι ἄ - ζ ε τ α ι μ ε τ α ρ ρ υ θ μ ῆ σ ε ι ς. Διαπρεπεῖς Ἕλληνες πνευματικοὶ ἄνθρωποι ποὺ ἐπὶ δικτατορίας δέν ἐδίδασκαν στὰ ἑλληνικὰ πανεπιστήμια, ἀλλὰ στὴ Γυάρο καὶ τὰ εἰδικὰ σεμινάρια τοῦ ΕΑΤ/ΕΣΑ ἐπὶ πρυτανείας Ἰωαννίδου χαρακτηρίζουν τὸ ἑλληνικὸ ἐκπαιδευτικὸ σύστημα ἀναχρονιστικὸ, ἀνελεύθερο, προχοπέδη στὴν ἀνάπτυξη τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ. Βέβαια αὐτὰ σέ γενικὲς γραμμὲς γιὰ τὴν ἑλληνικὴ Παιδεία.

Ἐμεῖς στὴν Κύπρο ἔχουμε νὰ προσθέσουμε ὅτι ἡ κυπριακὴ Παιδεία, (Ἑλλήνων-Τούρκων) πρέπει νὰ διαφέρει ἀπὸ ἐκεῖνη τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Τουρκίας ὅσο ἡ Κύπρος διαφέρει ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν Τουρκία. Καὶ γιὰ νὰ εἴμαστε πιὸ συγκεκριμένοι δέ θέλουμε νὰ μπαίνει στό κεφάλι τοῦ Ἑλληνοκύπριου μαθητῆ ὅ,τι δέν θέλουμε νὰ μπαίνει στό κεφάλι τοῦ Τουρκοκύπριου. Ἀκόμη οἱ ἀναπτυξιακὲς ἀνάγκες τοῦ κυπριακοῦ λαοῦ πρέπει μὲ αὐτὲς νὰ θέτουν τὴ σφραγίδα τους στό ἐκπαιδευτικὸ μας σύστημα. Τὸ θέμα ὅμως εἶναι εὐρύ καὶ θὰ ἐπανέλθουμε. Μὲ αὐτὲς ὅμως τὶς θέσεις θέτουμε σωστὸ πλαίσιο προβληματισμοῦ στὴν κυπριακὴ Παιδεία. Ἄν ἡ "Ὁμάδα Ἑλλήνων Κυπρίων" θεωρεῖ τὸν προβληματισμὸ στὴν μόρφωση τῶν παιδιῶν μας... αὐτοκτονία, παραδεχόμεστε ὅτι τὸ κάνουμε καὶ τὸ κάνουμε "κατὰ συρροήν". Εἶναι ὅμως;

Κλείνοντας αὐτὴ τὴν ἐπιστολὴ θέλουμε νὰ εὐχαριστήσουμε τὴν "Ὁμάδα Ἑλλήνων Κυπρίων" καὶ τὸν "Ἀγῶνα" ποὺ υἱοθέτησε μὲ σχόλιο τὶς ἀπόψεις της γιὰ τὴν πρωτοβουλία τοῦ διαλόγου. Θὰ εὐχαριστηθοῦμε νὰ συνεχισθῇ τόσο μέσω τοῦ Τύπου ἀλλὰ καὶ πρόσωπο μὲ πρόσωπο σέ δημόσια συζήτηση.